

Să-L cunoști și să te cunoști (XII): Suflete de rugăciune liturgică

Câteva considerații ale Sfântului Josemaría care ne pot ajuta să ne unim și mai mult cu Dumnezeu și cu Biserica în diversele acțiuni liturgice.

01.09.2021

Suntem în luna aprilie a anului 1936, iar în Spania este o mare tensiune socială. Totuși, în căminul studentesc Academia DYA se încearcă

menținerea atmosferei obișnuite de studiu și de conviețuire. Într-una dintre acele ciudate zile, un student povestește într-o scrisoare adresată părinților săi că în ziua anterioară rezidenții din acest cămin repetaseră cântece liturgice, ajutați de un profesor, într-o ambianță care, așa cum își amintea el, era foarte veselă ^[1]. În acest context special, dincolo de lucrurile bune care se petreceau între ei, oare, pentru care motiv treizeci de studenți, într-o duminică seara, ar fi participat la un curs de canto?

Răspunsul l-am putea afla cu câteva luni mai înainte, atunci când Sfântul Josemaría a inclus în planul de formare al Academiei chiar câteva clase de cânt gregorian. Deși știm că fiind paroh în Perdiguera, Sfântul Josemaría obișnuia să celebreze Sfânta Liturghie cântată, acea incluzie în programul academic nu corespundea unei preferințe

personale. Și nici nu se datora vreunui interes erudit, ca și consecință a cunoașterii și a dezvoltării Mișcării liturgice în Spania. Acea decizie a fost, mai degrabă, fructul experienței sale pastorale, impulsionată doar de dorința de-ai ajuta pe acei tineri ca să devină *suflete de rugăciune*.

Este interesant de observat un detaliu din cele trei scrieri, pe care în acei ani treizeci Sfântul Josemaría avea de gând să le publice, toate îndreptate exact ca să faciliteze dialogul cu Dumnezeu: fiecare dintre ele corespundea uneia dintre cele trei mai importante forme de exprimare a rugăciunii creștine. Prima, s-ar centra pe meditația personală, alta ar dezvolta evlavie populară, iar ultima l-ar îndemna pe cititor să se cufunde în rugăciunea liturgică. Rodul primei inițiative a fost *Considerații spirituale*, bază a cunoscutei sale lucrări *Drum*. Fructul

cele de-a doua, a însemnat scurta cărticică *Sfântul Rozariu*, iar pentru cea de-a treia, a plănuit o lucrare care s-ar numi *Devoțiuni liturgice*. Deși publicarea acestei ultime lucrări a fost anunțată încă din 1939, din diverse motive nu a văzut lumina tiparului. Totuși, încă se păstrează prefața pe care o pregătise PS Félix Bilbao, episcopul de la Tortosa și care poartă ca titlu «Rugați-vă și rugați-vă bine!». În acel text inedit sunt înșufleți cititorii să aprofundeze direct de la autorul cărții, cunoașterea liturgiei Bisericii, pentru a ajunge la «o rugăciune eficientă, sensibilă, statornică, care să-i unească în mod intim cu Dumnezeu»

[2]

—.

A da glas rugăciunii Bisericii

Pentru Sfântul Josemaría liturgia nu era un ansamblu de precepte chemate doar să ofere solemnitate anumitor ceremonii. El suferea

atunci când modul de a celebra sacramentele și celelalte acțiuni liturgice nu se făceau, într-adevăr, pentru a fi în slujba întâlnirii oamenilor cu Dumnezeu și cu ceilalți membri ai Bisericii. O dată, după ce a asistat la celebrarea unei slujbe liturgice, el a scris: «Mult cler: arhiepiscopul, soborul canonicilor, beneficiarii, cântăreții, auxiliarii și ministranții... Ornamente mărețe: mătăsuri, aur, argint, pietre prețioase, dantelării și haine de catifea... Muzică, voci, artă... Iar... fără popor! Slujbe splendide, fără popor» ^[3] .

Acest interes pentru *popor* în liturgie este profund teologic. Prin acțiunile liturgice, Sfânta Treime interacționează cu întreaga Biserică și nu numai cu una dintre părțile sale. Nu este o întâmplare faptul că cea mai mare parte dintre reflecțiile Sfântului Josemaría dedicate liturgiei, în cartea *Drum*, se află în

capitolul *Biserica*. Pentru fondatorul Opus Dei, liturgia era un loc privilegiat unde se experimentează dimensiunea eclezială a rugăciunii creștine; acolo se face simțit faptul că ne adresăm, cu toții, împreună, lui Dumnezeu. Rugăciunea liturgică, fiind întotdeauna personală, se deschide către orizonturi care se plasează dincolo de circumstanțele individuale. Dacă în cadrul meditației personale noi suntem subiectul care vorbește, în liturgie, subiectul este Biserica în întregimea ei. Dacă în dialogul personal cu Dumnezeu, noi suntem cei care vorbim ca membri ai Bisericii, în timpul liturgiei este Biserica cea care vorbește prin intermediul nostru.

În acest fel, a învăța să spunem acel *noi* din rugăciunile liturgice reprezintă o adevărată școală pentru a completa diferitele dimensiuni ale relației noastre cu Dumnezeu. În aceasta, fiecare se descoperă fiind și

el ca un fiu în această mare familie care este Biserica. De aceea, nu ne surprinde acel îndemn izbitor al Sfântului Josemaría: „Rugăciunea ta trebuie să fie liturgică. – Ce bine ar fi dacă te va pasiona să reciti psalmii și rugăciunile din Liturghier, în locul rugăciunilor private sau personale”

[4]

—.

A învăța să ne rugăm în mod liturgic cere smerenia de a primi de la alții cuvintele pe care le vom spune.

Presupune, de asemenea, și reculegerea inimii pentru a identifica și a prețui relațiile care ne unesc cu toți creștinii. În acest sens, ne poate servi ideea de a lua în considerare faptul că ne rugăm împreună și cu cei care se află lângă noi în acel moment și chiar și cu cei absenți; împreună cu creștinii din propria țară, din țările învecinate, cu cei din lumea întreagă ... De asemenea, ne rugăm cu cei care ne-au precedat și care se purifică sau care se bucură

deja de slava Cerului. De fapt, rugăciunea liturgică nu este o formulă anonimă, ci este plină „de chipuri și de nume” ^[5]; ne unim cu toate persoanele concrete care fac parte din viața noastră și care, ca și noi, trăiesc «în numele Tatălui, și al Fiului, și al Sfântului Duh, cei care participă la viața Sfintei Treimi.

A da trup rugăciunii Bisericii

Știm că, pentru Sfântul Josemaría, sfințirea muncii nu constă în principal în a insera rugăciuni *în timpul* muncii, ci, mai ales, în a transforma în rugăciune aceeași acțiune care se desfășurează, prin intenția de a o face pentru slava lui Dumnezeu, străduindu-ne pentru a o realiza cu perfecțiune omenească, știindu-ne priviți cu iubire de către Tatăl nostru din Ceruri. În mod asemănător, rugăciunea liturgică nu constă, în principal, în a recita rugăciuni *în timpul* acțiunilor

liturgice, ci în a realiza aceste acțiuni rituale *digne, attente ac devote...* cu demnitatea, cu grija și cu devoțiunea pe care o merită, fiind atent la ceea ce se face. Nu sunt doar ocazii pentru a realiza acte individuale de credință, de speranță și de iubire, ci acțiuni *prin intermediul cărora* întreaga Biserică își exprimă credința, speranța și iubirea.

Sfântul Josemaría acorda multă importanță acestui *a ști să fii prezent* la diferite acte de cult, ale acestei *bune cuviințe a pietății*. Demnitatea pe care o presupune rugăciunea liturgică are mult de făcut cu gestionarea propriului trup, de vreme ce, într-un anumit fel, prin el se manifestă în primul moment ceea ce vrem să facem. Celebrarea Sfintei Liturghii, apropierea de Spovedanie, adorația față de Sfântul Sacrament, etc. includ diverse mișcări ale persoanei, căci sunt rugăciune în acțiune. Prin urmare, rugăciunea

liturgică înseamnă să te rogi și cu trupul. Încă și mai mult, presupune să învățăm să dăm trup, aici și acum, rugăciunii Bisericii. Și, în mod logic, deși de multe ori este preotul cel care are misiunea de a da glas și mâinii lui Cristos-Cap, fiind adunarea cea care dă glas și vizibilitate întregului Trup Mistic al lui Cristos. A ști că prin intermediul nostru se vede și se ascultă rugăciunea sfinților și a sufletelor din Purgatoriu este un bun stimulent pentru a avea grijă de acea *bună cuviință a pietății*.

În afară de demnitate, rugăciunea liturgică cere să fie realizată cu atenție. În acest sens, s-ar putea spune că, pe lângă concentrarea asupra cuvintelor pe care le spunem, este important să conștientizăm, în modul cel mai profund posibil, momentul pe care tocmai trăim: să ne fie clar cu cine suntem, de ce și pentru ce motiv. Această conștientizare presupune o formare

prealabilă, care se va putea îmbunătăți întotdeauna. În cuvintele Sfântului Josemaría: «Încet. – Cântărește ce spui, cine o spune și cui. – Căci vorba pripită, ce nu lasă loc considerației, este zgomot și zornăială. Iar eu îți voi zice, folosind cuvintele Sfintei Tereza, că nu o numesc rugăciune, deși îți miști buzele mult» ^[6].

Întâlnire cu fiecare Persoană a Sfintei Treimi

În ciuda inevitabilelor lucruri care distrag atenția, datorate fragilității noastre, în timpul rugăciunii liturgice noi participăm la tainica, dar adevărata, întâlnire a întregii Biserici cu cele trei Persoane ale Sfintei Treimi. De aceea, este folositor să învățăm să deosebim când anume ne adresăm Tatălui, când Fiului, când Sfântului Duh. În general, liturgia ne situează în mod obișnuit în fața lui Dumnezeu Tatăl,

cu trăsăturile sale proprii, deși în mod frecvent este invocat printr-un simplu «Dumnezeule» sau «Doamne». El este izvorul și originea tuturor binecuvântărilor pe care Sfânta Treime o răspândește peste această lume și către El se întorc, prin Fiul său, toate laudele pe care ființele create sunt capabile să le exprime.

Pentru că ceea ce Îi spunem Tatălui, îi spunem *prin intermediul* lui Isus, care nu se află doar *în fața noastră*, ci *alături de noi*. Cuvântul s-a întrupat pentru a ne duce la Tatăl și, prin urmare, faptul de a descoperi prezența Sa lângă noi, ca un frate care știe și nu se rușinează de slăbiciunea noastră, ne copleșește de consolare și de încurajare. Mai mult chiar, rugăciunea liturgică, fiind rugăciunea publică a Bisericii, se naște din rugăciunea lui Isus. Nu este numai continuarea rugăciunii Sale de când a fost pe acest pământ, ci

este de fapt expresia, astăzi și acum, a mijlocirii Sale pentru noi în Cer (cf. Evr 7,25). Câteodată găsim și rugăciuni care i se adresează direct lui Isus, îndreptându-ne privirea către Fiul, ca și Mântuitor. Din aceste motive, rugăciunea liturgică este o importantă cale de a sintoniza cu inima preoțească a lui Isus Cristos.

Iar rugăciunea care se adresează Tatălui prin Fiul se realizează în Duhul Sfânt. A fi conștient de prezența celei de-a treia Persoană din Sfânta Treime în rugăciunea liturgică este un mare dar de la Dumnezeu. *Marele Necunoscut*, așa cum Îl numea Sfântul Josemaría, trece aparent neobservat, precum lumina sau ca aerul pe care îl respirăm. Totuși, știm că fără lumină nu am putea vedea nimic și fără aer ne-am sufoca. Sfântul Duh lucrează într-un mod asemănător în cadrul dialogului liturgic. Deși nu obișnuim să ne adresăm Lui, știm că locuiește

în noi și că, prin suspine negrăite, ne îndeamnă să ne adresăm Tatălui, prin cuvintele pe care le-am învățat de la Isus. Prin urmare, lucrarea Lui se manifestă indirect. Mai mult decât în cuvintele pe care le spunem sau cui le spunem, Duhul se manifestă în felul în care le spunem: este prezent în suspinele care devin cânt și în tăcerile care Îl lasă să lucreze pe Dumnezeu înlăuntrul ființei noastre.

La fel ca și prezența vântului, El este perceput prin obiectele pe care le pune în mișcare, putând astfel să întrezărim prezența Duhului Sfânt, atunci când sesizăm efectele acțiunii Sale. De exemplu, un prim efect al lucrării Sale se realizează în momentele în care suntem conștienți că ne rugăm ca fiice și fii ai lui Dumnezeu în Biserică. De asemenea, o simțim și când El face să răsunе Cuvântul lui Dumnezeu în interiorul nostru, nu precum un cuvânt omenesc, ci precum Cuvântul Tatălui

adresat fiecăruia dintre noi. În special, Duhul Sfânt se manifestă prin duioșia și generozitatea prin care Tatăl și Fiul Își revarsă iubirea asupra fiecăruia, atunci când în cadrul celebrării liturgice suntem iertați, iluminați, întăriți sau ni se face un dar special.

În sfârșit acțiunea Duhului Sfânt este atât de intimă și de necesară încât El este cine face posibil ca acțiunea liturgică să fie adevărată *contemplație* a Sfintei Treimi și ne permite să vedem Biserica în întregimea ei și pe Isus Însuși, chiar dacă simțurile noastre ne spun altceva. Sfântul Duh este Cel care ne face să descoperim că sufletul rugăciunii liturgice nu este îndeplinirea formală a unei serii de cuvinte sau mișcări exterioare, ci iubirea prin care, în mod sincer, vrem să slujim și să ne lăsăm slujiți. Duhul Sfânt ne face să participăm la taina lui intimă atunci când învățăm

să ne bucurăm de acel Dumnezeu care se coboară la noi ca să ne slujească, în așa fel că după aceea noi să-i putem servi pe ceilalți.

Am „trăit” Evanghelia

Nu este ciudat că unul dintre termenii cei mai utilizați în Sfânta Scriptură și în Tradiție, atunci când se referă la acțiunile liturgice este cel de *slujire*. A descoperi această dimensiune de slujire în rugăciunea liturgică are multe consecințe pentru viața interioară. Nu numai pentru că cel care slujește din iubire nu se pune pe el însuși în centru, ci și pentru că a vedea liturgia ca serviciu este cheia pentru a o putea transforma în viață. Deși ar putea să pară paradoxal, în numeroase rugăciuni din textele liturgice întâlnim îndemnul de *a imita* în viața obișnuită ceea ce am celebrat. Această invitație nu înseamnă că ar trebui să extindem limbajul liturgic

către relațiile noastre de familie și cele profesionale. În schimb, înseamnă să transformăm într-un *program de viață*, ceea ce ritul ne-a îngăduit să contemplăm și să trăim ^[7]. De aceea, Sfântul Josemaría, în mai multe ocazii, observând lucrarea lui Dumnezeu în timpul zilei sale de muncă, exclama: «Cu adevărat am *trăit* Evanghelia acestei zile» ^[8].

Pentru a *trăi* liturgia zilei, transformându-ne astfel ziua de muncă în slujbă, într-o Slujbă *de douăzeci și patru de ore*, este nevoie să contemplăm circumstanțele noastre personale în lumina a ceea ce am celebrat. Pentru acest scop, meditația personală este de neînlocuit. Sfântul Josemaría obișnuia să ia notițe despre acele cuvinte sau expresii cu care se întâlnea în timpul celebrării Slujbei sau în timpul rugăciunii Liturgiei Orelor, până când într-o zi a scris: „Nu voi mai adnota nici un psalm,

pentru că ar trebui să-i adnotez pe toți, de vreme ce în toți nu sunt decât minunății, pe care sufletul le vede atunci când Dumnezeu este slujit” ^[9]. Este adevărat că rugăciunea liturgică este sursă a rugăciunii personale, dar este la fel de cert că fără meditație este foarte dificilă *asimilarea personală* a bogăției rugăciunii liturgice.

În acea liniște a relației între patru ochi cu Dumnezeu este momentul în care, de obicei, formulele rugăciunii liturgice dobândesc o forță intimă și personală. În acest sens, exemplul Fecioarei Maria este cel care dă lumină: ea este cea care ne învață că, pentru a pune în practică acel *fiat* – să se facă – al liturgiei, pentru a o transforma în serviciu, este nevoie să alocăm timp pentru a păstra și noi „toate aceste cuvinte în inimă” (Lc 2,19).

[1] Cf. „Un student din căminul studentesc DYA. Scrisorile lui Emiliano Amann adresate familiei sale (1935-1936)”, în *Studia et Documenta*, vol. 2, 2008, p. 343.

[2] Arhiva Generală a Prelaturii, 77-5-3.

[3] Sfântul Josemaría, *Însemnări intime*, nr. 1590, 26-X-1938. Citat în *Drum*. Ediție critico-istorică, Rialp, Madrid, 2004, p. 677.

[4] Sfântul Josemaría, *Drum*, nr. 86.

[5] Francisc, ex. ap. *Evangelii gaudium*, nr. 274.

[6] Sfântul Josemaría, *Drum*, nr. 85.

[7] Cf. Sfântul Josemaría, *E Cristos care trece*, nr. 88.

[8] Sfântul Josemaría, *Însemnări intime*, Caietul IV, nr. 416, 26-XI-1931. Citat în *Drum*. Ediție critico-istorică, p. 298.

^[9] Sfântul Josemaría, *Însemnări intime*, Caietul V, nr. 681, 3-IV-1932. Citat în *Drum. Ediție critico-istorică*, p. 297.

Juan Rego

.....

pdf | document generat automat din
<https://dev.opusdei.org/ro-ro/article/sa-l-cunosti-si-sa-te-cunosti-xxii-suflete-de-rugaciune-liturgica/> (10.08.2025)